

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 619/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej UHRINČAŤ - VAJDA s.r.o., Rybné námestie 1, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 11Co/26/2023-1711 zo 7. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnému súdu bola 28. mája 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby bolo napadnuté uznesenie zrušené, vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby jej bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala náhrady škody voči žalovanému rozhodcovi, ktorý rozhodoval v rozhodcovskom konaní jej spor s dodávateľom prepravných služieb. Okresný súd Nitra medzitýmnym rozsudkom sp. zn. 12C/49/2021 zo 17. apríla 2023 rozhodol, že považuje nárok sťažovateľky na náhradu škody voči rozhodcovi za daný, a to s odôvodnením, že rozhodca škodu spôsobil vydaním nulitného rozhodnutia. Krajský súd napadnutým uznesením medzitýmny rozsudok okresného súdu v merite veci zrušil s odôvodnením, že je otázne, či v prípade rozhodcovského rozsudku vydaného v uvedenom rozhodcovskom konaní možno hovoriť o jeho nulite, s odkazom na komentár k zákonu č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“).

III.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka argumentuje, že súdy v štyroch rôznych súdnych konaniach konštatovali nulitu predmetného rozhodcovského rozsudku na základe hodnotenia toho istého skutkového stavu a až krajský súd sa po viac ako 7 rokoch od podania rozhodcovskej žaloby ako prvý odklonil od dovtedajšej rozhodovacej praxe súdov a skutkový stav vyhodnotil odlišne tak, že rozhodcovský rozsudok nie je nulitné rozhodnutie, čím porušil právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže porušil princíp právnej istoty a stability súdneho rozhodnutia vyjadrený jeho právoplatnosťou, princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, ako aj legitímne očakávania sťažovateľky.

4. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd napriek jeho kasačnej povahe pripustil možnosť prieskumu zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu, keďže právny názor krajského súdu kladie na rozhodovanie o žalobe sťažovateľky záväzné požiadavky vedúce k porušeniu jej označených práv, ktoré by v prípadnom neskoršom ústavno-súdnom prieskume meritórneho rozhodnutia už neboli odstrániteľné.

5. Právny názor krajského súdu, že by nulita rozhodcovského rozsudku mala predstavovať obchádzanie zákona o rozhodcovskom konaní, považuje za zjavne nesprávny a krajský súd tento názor podľa nej žiadnym iným spôsobom neodôvodnil (len prevzal právny názor uvedený v komentári k zákonu o rozhodcovskom konaní), napriek tomu, k akému závažnému odklonu od dovtedajšej rozhodovacej praxe súdov viedol.

6. Účelom § 40 zákona o rozhodcovskom konaní je podľa sťažovateľky zjavne zakotviť žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku ako jeden zo spôsobov zániku účinkov rozhodcovského rozsudku a ako prostriedok na odstránenie právnej neistoty, či je rozhodcovský rozsudok právny akt s takými kvalitami, že obstojí v súdnom prieskume a bude môcť byť považovaný za exekučný titul. Zákon o rozhodcovskom konaní však celkom zjavne umožňuje dosiahnuť zánik účinkov rozhodcovského rozsudku aj v rámci súdneho prieskumu právomoci rozhodcu. Nadväzne sťažovateľka poukazuje na tomu zodpovedajúce rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/29/2013. Vo vzťahu k uvedenému sťažovateľka konštatuje, že aj keď predmetný rozhodcovský rozsudok nebude formálne zrušený v konaní podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní, čím nedôjde k formálnemu zrušeniu výroku rozhodcovského rozsudku o zaplatení pohľadávky žalovanej v rozhodcovskom konaní, čo vedie k právnej neistote v právnych vzťahoch medzi stranami rozhodcovského konania, táto právna neistota je odstránená nadväzujúcimi výrokmi iných súdov – právoplatným rozhodnutím (výrokom) súdu o nedostatku právomoci rozhodcu vydať rozhodcovský rozsudok a právoplatným rozhodnutím (výrokom) o zastavení exekúcie vedenej na podklade predmetného rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu, ktoré poskytujú dostatočnú právnu istotu pre usporiadanie právnych vzťahov strán rozhodcovského konania.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd

predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

8. V konaniach o ústavných sťažnostiach ústavný súd zásadne preskúmava právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010, III. ÚS 129/2022). Základné práva na súdnu ochranu sú v zásade „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že tieto súdy overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd tiež opakovane konštatoval (napr. II. ÚS 398/08, II. ÚS 439/2015, II. ÚS 6/2018, III. ÚS 449/2018, I. ÚS 443/2019), že v zásade nepreskúmava zrušovacie rozhodnutia súdov, pretože konanie vo veci samej pokračuje naďalej, avšak z výnimočných dôvodov spočívajúcich buď v závažných pochybeniach súdov blížiacich sa k zmätočnosti, alebo z dôvodov, že kasačné rozhodnutie vytvorilo vo veci pevný hmotnoprávny základ rozhodovania pre súdy nižších stupňov, môže podrobiť aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu ústavnoprávnemu prieskumu a pristúpiť aj k jeho zrušeniu. Za určitých okolností možno dospieť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, no muselo by ísť o kasačné rozhodnutie vyvolávajúce nenapraviteľný stav. Ústavný súd teda kasačné rozhodnutia vyvolávajúce stav právoplatne neskončeného konania okrem výnimočných prípadov nezrušuje (IV. ÚS 313/2022).

10. Sťažovateľka argumentuje, že až krajský súd sa po viac ako 7 rokoch od podania rozhodcovskej žaloby ako prvý odklonil od dovtedajšej rozhodovacej praxe súdov a skutkový stav vyhodnotil odlišne tak, že rozhodcovský rozsudok nie je nulité rozhodnutie, čím porušil jej právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa nej právny názor krajského súdu kladie na rozhodovanie o jej žalobe záväznú požiadavku vedúcu k porušeniu jej označených práv, ktoré by v prípadnom neskoršom ústavno-súdnom prieskume meritórneho rozhodnutia už neboli odstrániteľné, keďže by bola právna istota a súvisiaca súdna ochrana sťažovateľky trvalo narušená.

11. Z hľadiska ústavnej udržateľnosti v kontexte už spomínanej výsledkovej spravodlivosti bez potreby detailného parafrázovania záverov krajského súdu v napadnutom uznesení ústavný súd konštatuje, že dôvody, ktoré sťažovateľku dôsledkovo vedú k názoru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vecne priamo nepredznamenávajú výsledok konania. Podstatou záverov krajského súdu je predčasnosť (a teda nesprávnosť) právneho posúdenia atribútov zodpovednosti žalovaného rozhodcu za škodu zo strany súdu prvej inštancie, keďže podľa krajského súdu rozhodcovský rozsudok v predmetnej veci nemožno označiť za nulitný, a pokiaľ nebol zákonom predpísaným spôsobom zrušený, treba vychádzať z toho, že je právoplatný, so všetkými právnymi účinkami bez ohľadu na to, že príslušný

súd právoplatne rozhodol o tom, že *ad hoc* rozhodca nemal právomoc na vydanie rozhodcovského rozsudku. Označenie predmetného rozhodcovského rozsudku za nulitný akt bez potreby jeho zrušenia by podľa krajského súdu nepochybne odporovalo § 40 ods. 1 písm. a) bodu 1, 2, 3 a 4 zákona o rozhodcovskom konaní, ktorý upravuje dôvody, keď môže príslušný súd zrušiť rozhodcovský rozsudok. Krajský súd tiež poukázal na to, že napriek tvrdeniu o nulite rozhodcovského rozsudku sa sťažovateľka domáha v samostatnom konaní jeho zrušenia.

12. Na margo sťažnostnej námietky, že právny názor krajského súdu je v rozpore s právnym názorom iných všeobecných súdov ohľadom nulity predmetného rozhodcovského rozsudku, ústavný súd uvádza, že aj keby to tak bolo, prípadné odchylenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokováanej veci (pozri napr. nález sp. zn. III. ÚS 551/2012 z 30. januára 2013). V tomto kontexte ústavný súd tiež zdôrazňuje, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená najvyššiemu súdu. Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa tohto zákona [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. a)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, II. ÚS 752/2016, II. ÚS 861/2016, III. ÚS 205/2017).

13. Predčasnosť právneho posúdenia atribútov zodpovednosti žalovaného rozhodcu za škodu zo strany súdu prvej inštancie vyplýva podľa krajského súdu z toho, že rozhodcovský rozsudok v predmetnej veci nemožno označiť za nulitný, a pokiaľ nebol zákonom predpísaným spôsobom zrušený, treba vychádzať z toho, že je právoplatný. Stotožnenie sa s tvrdením o nulite predmetného rozhodcovského rozsudku bez potreby jeho zrušenia by podľa krajského súdu znamenalo obchádzanie § 40 ods. 1 písm. a) zákona o rozhodcovskom konaní.

14. Vzhľadom na uvedené právne závery krajského súdu a ich charakter krajský súd nevytvoril pevný hmotnoprávny základ pre rozhodnutie o veci samej. Kasačná záväznosť napadnutého uznesenia dopadá podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku výlučne na okresný súd ako súd prvej inštancie, nie na krajský súd pre prípad ďalšieho odvolacieho konania, a už vôbec nie na najvyšší súd ako súd dovolací pre prípad dovolacieho konania. Niet teda prekážky, aby všeobecné súdy (s výnimkou okresného súdu) v ďalšom priebehu konania posúdili povahu sporného rozhodcovského rozsudku autonómne a bez viazanosti právnym názorom vysloveným v napadnutom uznesení. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia sa nevymyká z rámca kasácie preskúmateľnej, resp. identifikovateľnej ústavným súdom, pokiaľ ide o jej bazálne dôvody, a teda nedosahuje ústavne relevantnú intenzitu potrebnú na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

15. V posudzovanej procesnej situácii tak nejde o stav, keď by mal ústavný súd zasiahnuť do kasačného uznesenia krajského súdu, keďže jeho závery nie sú zmätočné a pre sťažovateľku nezakladajú taký právny stav, ktorý v ďalšom konaní nebude možné revidovať, či už podaním

riadnych, resp. aj mimoriadnych opravných prostriedkov. Je teda na mieste, aby ústavný súd uprednostnil princíp subsidiarity pred aktivovaním vlastnej právomoci zasahovať do konania, ktoré momentálne prebieha pred súdom prvej inštancie.

16. Vyhodnotiac všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd nezistil v danej veci dôvody na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do kasačného rozhodnutia súdu vyššej inštancie. Ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako neprípustnú, keďže svoj právny názor o nulite sporného rozhodcovského rozsudku bude sťažovateľka môcť uplatňovať v ďalšom priebehu konania o jej žalobe.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

18. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že k ústavnej sťažnosti bolo pripojené plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľky advokátom, ktoré bolo za sťažovateľku podpísané osobou označenou ako „*riaditeľ závodu*“, ktorá však nie je podľa výpisu z obchodného registra štatutárnym orgánom sťažovateľky. Zároveň nebolo nijakým spôsobom preukázané oprávnenie uvedenej osoby konať za sťažovateľku. Ústavný súd nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku, keďže by to bolo z hľadiska výsledku konania bezvýznamné vzhľadom na jeho záver o neprípustnosti ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2025

Robert Šorl
predseda senátu